

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: Félévre . . . 6 kor. — fil. Negyedévre. 3 kor. — fil. VIDÉKEN: Félévre . . . 9 kor. — fil. Negyedévre 4 kor. 50 fil.		Felelős szerkesztő és laptulajdonos. THAN GYULA.	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Debreczen, Főter Biedermann-palota, földszint, az udvarban hátul.
--	--	--	---

Debreczen város közigazgatási szervezete.

II.

A régi jó világban a városi közigazgatás igen pátriarchális tónusban és annak megfelelő erkölcsi színvonalon „csinálódott”, természetesen közszükséglet és ehhez hasonló modern dolgok nem igényeltek sem miniszteri ellenőrzést, sem — pótadót.

Ment minden az ugynevezett régi kerékvágásban. Maga a város, csak mint gazdasági köztényező, kivánt körültekintőbb vezetést és tisztviselői inkább alkalmazkodási politikával foglalkoztak, mint közigazgatással. Ez annak a kornak a sajátsága, sőt követelménye volt.

Ma már megváltozott a helyzet. A mindennapi élet annyi mindenféle újabb fordulatot sodor elénk, hogy a közigazgatási tudás nem „jön magától”, mint hajdan. Polgármesterek, tanácsnak és egyéb tisztviselőknek szaktudásuknak is kell lenni, mert az *opportunitás* nem elég, ám azt pedig nem lehet a levegőből belehelleni. Régebben nem hivatali tisztség volt a főbb hivatal,

hanem olyan megtiszteltetés, a mit viselt valaki, addig a meddig a bizalom benne összpontosult, de ha a népszerűtlenség helyéről lesodorta is, nem vesztett sem a város, sem maga. Főlváltotta más, a ki esetleg a változott viszonyokhoz mérte elveit és tetteit.

De ma a közigazgatás egész *emberi* igényel; tömérdek törvény, rendelet, helyi intézkedések, melyeknek jól alkalmazásához évek gyakorlata és általános jogi tudás, áttekintés, sőt külön *közigazgatási* érzék kell. Ez a közigazgatási érzék, igaz, régebben olyanféle tekintélytartásban, magyarul: nagyképszerűségben nyert kifejezést, de az a baj, hogy az ebben meggyökeresedett tradíció ma is járja, sőt imponál. Szóval, ma már a közigatást — nemesebb és igazi értelemben — nem lehet egyéb más magán foglalkozás mellett üzni, mint a különféle „napibiztosságokat”, mert régebben egyik másik *senátor uram* kereskedő is, meg gazdálkodó is volt, egészen jól és tisztességben, mellette.

Ebbe a modern világba kellene tehát a közigazgatás szervezését beleilleszteni, úgy pedig, hogy a helyi követelményeknek is eleget tegyünk, de a

miniszteri rendeletek és rubrikák tengere se nyeljen el mindent, vagyis, hogy legyen az a közigazgatás debreczeni is, de azért miniszteri biztos se kísértsen a feje fölött.

Ilyen zavaros idő, *választási előhangulattal és rendszerváltozási kedélyváltozással, nem alkalmas szakismeretet és higgadságot igénylő szervezeti módosítások keresztülvitelére.*

Hiába igyekezzék valaki a legteljesebb pártatlanságra, mutassa és adja az elfogulatlant, de személyi tekintetek előtérbe tolakodásától, akarva, nem akarva, nem zárkozhatik teljesen el. Egyéni rokon- vagy ellenszenv irányíthatja, vagy legalább befolyásolhatja a hivatali hatáskörök, beosztások, állás megszüntetések vagy újabb zérzések-dolgát, a miben lehet haragos kimutatni, népszerűséget vagy elletnszenvet szerezni, de — ha higgadtan gondolkozik, bárki is elismerheti, — csak a valódi igazságot megtalálni nem lehet. S ebből lehet kára vagy haszna egyeseknek, az semmi, de a köznek feltétlenül és mindig hátrányára van.

A mostani szervezési munkálatok (hogy divatosan fejezzem ki magamat) két égi jegyben születtek: a *spórolás*

A nyolozadik.

Irt: **G. Diószeghy Mór.**

Mi tagadás, rösteljük egy kissé. Négy esztendeje, hogy utoljára hozott nekünk ajándékot a jó gólya madár s azóta felénk se jött. Hát bizony nem bántuk már volna, ha máshová röppent mert minálunk éppen eleget volt. Isten veled jó gólya madár, minálunk vége a kikeletnek...

Hulldogálnak észrevétlenül a levelek!

Négy kerek esztendő mulva visszajött. Mi tagadás, rösteljük egy kissé, mert, hogy egy csöppet hosszú is volt a szünet, azután már vénecskék is volnánk, azután meg, hogy hétszer volt eddig is a vendégünk, egy kissé megelégtünk az áldást.

És mégis eljött... Eljött a kelepelő csoda. Eleinte titkolgattuk, rejtegettük a dolgot, de végre mégis csak szóbeszéd lett róla itt is... ott is, végül egészen kiviláglott.

De hát ki tehessen róla? Megszületett a nyolozadik is... Gyönyörű pufók arczu, gödrös állacskájú, égszínkék szemü, aranyos kik baba. Szakasztott olyan, mint a többi. Mi tagadás, kelletlenül vártuk a szegény

apróságot! El is maradhatott volna — mondogattuk komor hangon.

Miért nem adta az Isten annak, akinek egy csöpp sincsen. Nekünk csak a gondunk több vele. Nem bírjuk már: de még, Isten bizony, az ekklézsia se bírja. Nyolcz gyerek és egy szegényes erdélyi parochia!

Elgondolni is sok, hát még élni benne!

De mind hiába való beszéd ez már. Megvan. Aki nyulat teremtett, bokrot is teremtett annak. Ez a mi vigasztalásunk.

Már a keresztelő felé közeledtünk. Az asszonynyal gyöngé csaták folytak a felől, hogy mi legyen a kis pogány neve...

Ezenközben nagy peccés levelet küldöttem a postára. A királynak íródott az a levél. Arról esett benne igen szép könyörgő szó, hogy Somló András belső embernek a fia bajba esvén a katonaságnál, apai szívének kétségbeesett szeretetével kéri a felséges királyt, adjon kegyelmet a megtévelyedett gyerekeknek, hiszen mindannyian voltunk fiatalok.

Mondom, a tekintélyes levél a postára került. Titokban maradt a tartalma, mert az öreg hivem nem akarta világgá szórni fia szegényét.

De hát faluhelyen nem úgy esik meg minden dolog, ahogy kiterveljük. Ott a titoknak is van nyelve, mely szépecskén elkezd mozogni és beszél suttogva, repül háztól-házig. Az uiságra szomjas népség pedig kiszinezi, mesemondó gondolkozásán átszüri és a tyuk madárból szines páva formálódik...

A pap levelet irt a királynak!...

Kérdezősködött ez is — az is, kerülgetve, egyenesen! Már úgy, ahogy szájára jött a szó.

Mit irt a királynak nagytiszteletes uram?

Az igazat meg nem mondhattam, mert az Somló András titka volt, tehát ravaszul azt mondtam nekik:

— Meghívtam ő felségét komának.

Elhitte mindenki. Még a gyerekek is széltében beszéltek a faluban, hogy a pap a királyt hivta komaságba. És sokféleképpen szólottak a dologról. Egyik azt vitatta, hogy ha felnő a kis baba és jó képü lesz, elviszik udvari frajlának, most pedig küldenek neki aranyos bölcst. De volt, aki nem ilyen jó oldaláról nézte az ügy folytatását.

Még nagyobb lett a ribillió, mikor egy reggel nagy tarisznyát czipelt a vasuttól a

Urak figyelmébe

óriási választékban érkeztek valódi angol gyapjuszövet ujdonságok, ugyszintén hazai gyártmányokban posztó és gyapjuszövetek divatáru üzletében. **Weisz Adolf** Kossuth-utoza 1. sz.

(Dőrré csakrász mellett.)

Czégre tessék vigyázni.

Határozott szabótt árak.

és *sietség* szent jegyében. Az utóbbi, a miről lehetett volna tenni, mindenestre hiba, — de az előbbi már „állapot.” A mikor a pénzkérdés igen alaposan beleszól az építkezés, vagy csak *tatarozás* szükséges munkájában, akkor minden gazda arra ügyel, hogy csak épen azt és oly módon csinálhassa, hogy be ne csurogjon.

Mert az bizony nehéz állapot, hogy a sok milliós vagyonu, dugszdag Debreczen milyen nehéz sorsra jutott. Minden rendelkezésre álló anyagi eszközre daczára, nagy pótdóval küzd, helyzetéből alig tud kibontakozni és azért sem közintézményei nem olyanok, a melyekre rámutathat, hogy ezek és ezek okozták a bajt, de kellett és nélkülözhetetlenek, sem nem tett eleget olyan elengedhetlen közkövetelmények létesítésének, mint csatornázás, kövezés, iskolák rendezése — és a város szépi-tési munkálata.

Ezekre még mindre pénz kell és szinte csatakiállítás képen hangzik föl minduntalan: a városi vagyon kihasználása. Tehát használtassék ki a *Hortobágy* és jövedelmeztesse a *erdőségek*, ez a jelszó; amannak nehéz kérdése és közgazdasági jelentősége mellett porban megfuladhatunk és a vizmizeriák miatt sorba halhatunk, míg közszükségre fordítható pénz kerül ki a meginduló jogi és gazdasági szakvitakozásból, emennek természeti tulajdonosságában rejlik nehez és hosszú idő alatt kihasználható volta addig legfeljebb csak mogyorófa-pálczát tud termelni a népoktatásnak, de nem még ötven új népiskolát!

Ily módon a szervezkedés és átalakítás jelszavak vörös lobogója alatt indul meg és így fog megvívni a

postás fiu. Itt is, ott is hangzott a megoldó vélekedés. Egy tarisznya aranyat küldött a papnak a király. Most már nagy ur lesz a sovány tiszteletből. Meglássa akárki, hogy még tokát ereszt és egy pár esztendő múltán esperes lesz belőle. Mert hát minden a módtól függ a mai világban.

És a legnagyobb láz közepette átaljött hozzánk Márton sógor, a szentkirályi tiszteletes az ő élete párjával és a mi nyolczadik kis babánkat megkeresztelte, a tiszteletes asszony keresztviz alá tartotta és ők lettek a komák is, hogy minden kitéljék az atyafiságból. Es a kávási tiszteletes (már mint én) csak olyan szegény maradt, mint eddig volt (A postásfiu nehezen cipelt tarisznyájában pedig jó féle spanyol meggy volt. A kaeznár komaküldte a feleségemnek befőzés céljából.)

...Fgynehány nap mulva élem állt a feleség, a kis baba puna pólyáscájában ott pihegett az ölében. És mutatta nekem: — Na, nézze, milyen gyönyörű kis teremtés! Ugy szeretem a szegényt, nem adnám a viláért.

Meghatódtam. Lelkemen átlebegett az angyal szárnyu szeretet...

...Hát hiszen előre tudtam én azt, hogy ha száz gyerekiük volna is, a százegyediket sem adnók a viláért sem.

tisztujítás nagy csatája is. Hogy ezen körülmények közt a *vátermetség* és a *tudás*, vezetői-e a dolgokat, vagy inkább az *urnak termetség* és az *alkalmazkodni tudás* arra igazi feleletet csak a *tisztujítás után egy évre* próbáljon adni bárki, a ki e sorokat olvassa.

Azok a szempontok, a melyek mellett a jövő programja alakulni fog, három féle irányu tevékenységet jelölnek ki a város közigazgatásának, a melyekre kellene építeni minden szervezési vagy személyi dolgot. Ez a három különböző, de összefolyó munka nagy kötelességet róhat a tanácsra és tisztviselőkre, de ambíciót is teremthet bennök.

Az első: Debreczen város *közgazdasági közigazgatása*, a mely alatt értendő a súlyos anyagi helyzetből való kibontakozás, minden hortobágyi és erdőségi különféle indítványokkal és város boldogításokkal egyetemben, ide értvén az általános közgazdasági helyzet kérdése is, a mennyiben arra a város közigazgatása hatással lehet.

Második a város *politikai közigazgatása*, a mely ugy a jelen országos politikai viszonyok közt, mint a közigazgatás rendezése küszöbén, mindenestre szélesebb áttekintésű irányítást követel az eddiginél, mert azzal a városok fejlődésén k sorsa hosszú időre megpecsételődik.

Végül (mint mindig), a *tulajdonképen való közigazgatás szervezése*, javítása, hogy a város lakosai megkapják megánéletükben is mindazt, a mire azonnal és nélkülözhetetlenül szükségük van, mert ez a tevékenysége függ össze a hatóságnak leginkább a polgárság mindennapi ügyével-bajával.

Ha ezen a három *csapáson* bizton halad előre a tisztviselői személyzet, áttekintő és erős kezű vezetővel élén, támogató és erőadó közgyűléssel maga mellett, mely polgármestert és tanácsot ilyen szempontból ítél meg, ezek pedig arra rászólgálnak: akkor ki fogunk azon a másik három *csapáson*, a melylyel meg vagyunk verve: a *nagy pótdó*, a *kortés szolgálatokon* és a *bak-sis-mételeyen*.

Azt várná a város polgársága, főképen a gazdaságilag sujtottabb elem, mely az ipari és mezőgazdasági bajok válságait nyögi, hogy atyja és segítője lenne a hatóság még különféle megélhetési dolgaiban is, mert az orránál tovább látó és nem önczél képen működő közigazgatás minden téren segíthet. Nem mint eddig, hogy ennek épen megfordítottja történt: *a város volt menedékháza minden anyagilag vagy poli-ikailag letört ügy-fogyottnak*.

Sehol annyi saját pályáján nem boldoguló proletár nem élő ködik egyegy municipium nyakán, mint ős Debreczen városában, — az élet hajótöröttjeinek egész légijója, kinek pénzbeli segedelemmel, kinek állással, végső menedékül ott van a nemes város!

S mikor annyifelől huzzák, az állami funkciók átháritása folytán oly sok teher nyomja, saját közigazgatási szervezetét szűkebbre vonni kénytelen, tehát *végeredményében még a közigazgatási szervezet tökéletessége dolgában sem képes elő vidéki város lenni*, pedig minden felől hangzik, hogy Debreczen-től az egész ország közvéleménye sokat vár és csak itt mi látjuk, hogy nincs meg az a társadalmi és nemzeti hatása kifelé, a minek meg kellene lenni.

Sőt egy kevés széttekintő őszinte szemlélődés után azt is tudhatjuk, hogy *miért is nincsen?*

Calamus dr.

Egyház és iskola.

Árvagyermek felruházása.

Debreczen, okt. 7.

(Saját tudósítónktól.) A debreczeni református egyház a legszebb irgalmasságot gyakorolja akkor, midőn évenként néhány száz árvagyermeket ment meg a tél hidegétől s minden kinjától. Az egyház árvügyi bizottsága a legnagyobb gondossággal választja ki mindig azokat, a kik leginkább megérdemlik a segílyt és rászorulnak arra.

Az árvák ezévi kiruházása tegnap délután vette kezdetét, az egyház épületének tanítói otthonában. A gyermekek részint félárva, de valamennyien iskolába járnak. Némelyikkel eljött a gondozó gyámja is. Kezükben tartják a kis árva könyvecskét, a melybe beleírták a jószívű emberek, hogy a kis Kovács Péter, meg Balogh Erzszi ruházatot kapnak. Várnak, várnak, míg szólítják őket. Mikor felhangzik valamelyikük neve, ez boldogan szalad a felszerelési szobába. A többiek felsohajtanak:

— Ni, ez elébb kerül sorra, mint én!

Odabent, a jó meleg szobában, az árvák gondnoka, Kató László írja be a neveket. A két szállítóczég a beszterczébányai posztógyár és Bihari Mihály csizmadiamester pedig gyorsan öltöztetik a gyerekeket. A fiuk kék kabátot, mellényt, nadrágot és 2 alsónadrágot, 2 inget, kalapot és czizmát, a leánykák meleg télikabátot, derékot, szoknyát, fejkendőt, ingeket és czizmát kapnak az egyház jóvoltából. A felszerelés dicséretére válik mindkét készítőnek.

Összesen 312 árvát ruház fel az egyház: száznegy fiut és száznegyvennyolcz leányt. Tegnap, mivel az esős idő miatt csak délután kezdődött a kiosztás, csak nyolczvan leánykát ruházott fel a bizottság. A teljes munka körülbelöl két-három napot vesz igénybe.

Egyházmegyei előértekezlet. A debreczeni egyházmegye ma délután tartja holnapi közgyűlésének előértekezletét, melyen a gyűlés tárgyait készítik elő. Az előértekezleten Dávidházy János esperes és Nadányi Miklós gondnok elnökölnek.

Iskolásügyünk a múlt hónapban. Csánykó Viktor tanfelügyelő a közigazgatási bizottság tegnapi ülésén igen éles szavakkal jelentette tanügyünk állapotát. A múlt évi statisztikai adatok — mondja a tanfelügyelő — elszomorítóan igazolják, hogy e város aránylag mennyivel kevesebbet áldoz a szegény magyar népnevelésért, mint a hegyes vidéki, idegen ajku és nemzetiségű kis városok. Az el-

Elsőrangú bevásárlási forrás fűszer, liszt és gyarmatárak nagy kereskedése

Debreczen, Simonffy-utca (Városi új bérpalota.)

Uj mazsola, füge, mandula és egyéb déligyümölcsök.

Uj lenese, borsó, mák és egyéb fűszerek.

Minden szakmánkba vágó cikkek, ugy nagyban, mint kicsinyben legolcsóbb árakban és kitünő minőségben.

Lusztig és Bán

mult évben például részint túlzásfoltosság, részint iskolahiány miatt 2197 tanköteles nem járhatott iskolába. Itt volna már az ideje — jegyzi meg a tanfelügyelő — hogy a város végre-valahára felkarolja a tanyai oktatás ügyét. A népes tanyákon rondes, a kevésbé népeken pedig ambuláns tanítói állásokat szervezzen. Jelentésének további részében jelzi a tanfelügyelő, hogy a beiratások a mult hónapban rendre lefolytak. Ebben a tanévben az államvasutak gépjavitó műhelyében lévő tanonciskola III ik osztálya is megnyitott. Az országos tanítói árvaháznak 160 növendéke van.

A ref. elemi iskolák tantermei.

Csányi Viktor tanfelügyelő még a május 5-én tartott közigazgatási bizottsági ülésen jelentette, hogy a református elemi iskolák igen sok helyen nem a törvény által előirt tantermekben vannak elhelyezve. Miután az egyház erre vonatkozólag intézkedést még nem tett, a közigazgatási bizottság a következő határozatot hozta: Az ügy sürgős voltára való tekintettel újlag megkerestetik a ref. iskolaszék, hogy a közigazgatási bizottság kívánatának megfelelően intézkedjék s intézkedése eredményét sürgősen közölje.

Karácsonyi iparkiallítás.

Debreczen, október 7.

(Saját tudósítónktól) Debreczen kitünően vezetett ipartestülete ez év decemberében is rendez karácsonyi iparkiallítást. Hogy az iparossegédek és tanoncok szakképzettségének mennyire kedveznek az ilyen mű kiállítások, annak fényes bizonyítéka a tavalyi karácsonyi vásár sikere. A kiállítási tárgyak beszállításának véghatárideje december 12-ik napja. A bíráló bizottság 5 tagból, az intézőbizottság pedig, mely a belügyek rendezéséről gondoskodik, tíz tagból áll. Kitüntetések a következők: 1 arany-, 5 ezüst-, 10 bronzérem és 10 elismerő oklevél. Ezenfelül a legjobb munkáért kitüntetett lakatossegéd egy 20 koronás, lakatos tanonc egy 10 koronás aranyéremet kap jutalmul. Az ipartestület előljárósága legközelebb bocsátja ki felhívását a debreczeni iparosokhoz. A felhívás teljes szövege a következő:

Felhívás Debreczen sz. kir. város képesített iparosaihoz és iparos segéideihez!

Élénk emlékezetében van még városunk minden lakosának az az iparkiallítás, melyet testületünk a kötelékébe tartozó mesterek, segédek és tanoncok készítményeiből, az elmúlt karácsonyi ünnepek alkalmából rendezett. Bár akkor még a kezdet nehézségeivel kellett küzdenünk, meg is sikerült a kiállítás által úgy a szakemberek, mint a nagyközönség elismerését s az érdeklődők nem is remélt nagyszámú megjelenését elérnünk. Úgyünknek ily lelkes pártolását erkölcsi kötelességünk, sőt elsőrendű érdekünk is azzal viszonzni, hogy évről-évre mindig fejlettebb iparkiallítással lépünk a nagy közönség elé.

Különösen pedig szükségesnek tartjuk, hogy a f. évi karácsonyi ünnepek alkalmából rendezendő kiállítás minél inkább kiérdemelje a fogyasztó közönség elismerését,

mert testületünk felhasználni akarva a magyar ipar pártolására irányuló társadalmi mozgalmat, már a közel jövőben meg akarja alapítani a „Magyar iparpártoló szövetség“-nek debreczeni fiókját, melynek célja lesz Debreczen város társadalmát még jobban megnyerni a magyar s első sorban a helyi ipar fogyasztójának. Ugyan mi hathatna buzdítóbban közönségünkre az iparpártoló szövetség létesítésénél, mintha karácsonyi kiállításunkból azt a tapasztalatot merithetnénk, hogy Debreczennek olyan ipara van, mely izléses s a mellett praktikus kivitelű s ár tekintetében is versenyképes iparcikkeket állít elő s így a pártolásra érdemes.

Felhívjuk tehát iparos társainkat és iparos segédeinket, hogy a f. évi karácsonyi kiállításra minél nagyobb számmal jelentkezzenek kiállítóul, még pedig oly iparcikkokkal, melyek a fentebb említett szempontoknak megfelelnek s ez által a nagy közönség vásárlására számíthatnak. Mester-társainkat pedig arra is kérjük, hogy tanonczaikat is buzdítsák a kiállításon való részvételre.

Fel tehát Debreczen iparossága, mutassuk meg a karácsonyi kiállítással, hogy mi nem mint kegyet kérjük a nagy közönség pártolását, hanem olyan versenyképes iparcikkeket készítünk, melyeknek pártolását fogyasztó közönségünk hazafias kötelességérzetétől méltán elvárhatjuk.

Az ipartestület előljárósága.

VIDÉK.

Méregkeverő leányok.

— Saját tudósítónktól. —

Feltűnő letartóztatás történt tegnapelőtt Brestovácson; két szép fiatal leányt tartóztatott le a csendőrség, a kik azzal vannak vádolva, hogy szeretőiket megmérgezték. A két leány neve — mint nekünk írják — Bélics Szidónia és Lukics Miléva. Mind a kettő vagyonos szülők gyermeke és egymás szomszédságában laktak. — Ennek a két leánynak udvaroltak Zsifkovic Kósza és Zsifkovic Milán, a kik testvérek voltak.

Már huzamosabb idő óta tartott az udvarlás, de az utóbbi időben a leányok azt tapasztalták, hogy a legények mintha nem viseltetnének már azzal a vonzalommal irántuk, mint régebben; azt is kezdték a faluban beszélni, hogy az öreg Zsifkovic vidékről akar hozatni feleséget számára. A leányok megrémültek, hogy elveszítik udvarlójukat, kétségbeestek s tanácsért Kosszovác Mária-hoz fordultak, a ki híres volt arról, hogy kitűnő bájitalokat tud készíteni. A vénasszony szívesen állott rendelkezésére a megszorodott leányoknak is és port adott nekik, hogy abból tegyenek a pálinkába s azt itassák meg a legényekkel.

A mult héten „Szvecsár (szerb házi-ünnepe) volt Lukicséknál, a melyen részt vett a két Zsifkovic fiu is. A két leány ezt az alkalmat használta fel s a legényeknek szánt pálinkába nagy mennyiségű port tettek. A legények este eltávoztak s másnap reggel mind a kettőt halva találták. A czolásnál megállapították a mérgezést s a két leányt a kuruzsolóval együtt leartóztatták.

Kolozsvár ünnepe. Közel van már Kolozsvár nagy ünnepe, a jövő vasárnap leplezik le ott Mátyás király szobrát. Az emlékmű — mint jelentik — készen

áll már, nincs rajta több munka s kedden leszedhetik körüle a faburkolatot. Fadrusz János, kiváló művésznök új leleplező szerkezetéről gondoskodott, a melylyel a leleplező hullás percében eltűnik a szobor mellől minden, a mi hatását zavarná, pózna, meg megyéb. A teret, a városba vezető hosszú utat, szinte egész Kolozsvárt korszerűen díszítik fel. Az ünnepségre annyi sokan jelentkeztek, hogy a rendező-bizottságnak nem kis gondot ad a vendégek elszállásolása. A szállók szobáit mind elfoglalták, de magán embereknél sem igen lehet még tiszteres áron sem lakást kapni. De azért majd csak lesz kellő helye mindeakinek, mert a polgárság javarésze önként ajánlotta fel hajlékát a hazafias ünnepre érkező vendégeknek. A királyt, tudomás szerint József főherceg képviseli az ünnepélyen. Vele egy vonaton utaznak oda szombat reggel a kormány tagjai közül Széll Kálmán, Darányi Ignác és Plósz Sándor. A szobor-leleplezés napján lesz az E. K. E. zászló-ünnepe is. Az egyesület tagjai féláru jeggyel utazhatnak, ha jelentkeznek ezért a titkári hivatalban.

Az utolsó koccintás. Szegedről táviratozzák: Mayer Miksa, ismert szegedi bankár ma vadászni volt Csengelén, Kállay főispánnál. A vadászat után az ebédnél Mayer fölemelte poharát, hogy koccintson a főispánnal. E közben hirtelen megtántorodott, elesett s ott a helyszínén meghalt. Szívvelhűdés érte. Mayer 50 éves volt, halála nagy részvétet keltett.

SZÍNHÁZ.

Kurucz Faja Dávid. Magyar lélekéből és szívből szakadt nagy és komoly szavak Fényes Samu szindarabjának mondasai. Viszi, ragadja magával a lelkünket abba a csodás levegőbe, a mely a magyar história egyik szent korszakából árad felénk. Jól esett hallanunk ezeket a fényes dikciókat, fenséges tirádákat tegnap is, bár — zárjel közt megjegyezzük — már jobban is hallottuk elmondani. Klenovits György játszotta Kurucz Fejárt. Sok lelke sedéssel, komoly ambícióval. Alakítása egészben véve megfelelt a várakozásnak. Sok helyen nagyon is egyhangú volt, több férfiaságot, erőt vártunk volna, de nem egyszer feltárta lelkének gazdagságát s megmutatta, hogy tud s még nem egyszer fog jól adni. A lantos Gábor gyönyörű szerepe Palágyi Lajosban kiváló személyesítőre talált. Ez a fiatal színész nagyon becses tehetség s azon az uton van, hogy a legjobb bak egyike legyen. Esze Tamás dicciját Sebestyén Géza dörögte el taps mellett, de a legtöbb taps Jeszenszky Csáder Irénnek szökött, a ki Tábori Böskét jobban játszotta el, mint elődje. — A hölgyek közül Menszáros Margit ezuttal is jó volt s komoly értékű drámai anyának tünt fel Ebergényiné. Az új naiváról Csige Ilonkáról más alkalommal talán többet és jobbat irhatunk. Ezuttal is konstatálnunk kell, hogy a rendezés és kiállítás fényes volt. Ezt örömmel láttuk s Makó előnyére irtuk fel. (s. b.)

Színházi hírek. Szorgalmasan készül a társulat vigjátéki személyzete *Blumen hal* „Rejtett arc” című vigjátékának premierjére, a mely pénteken lesz. A vigjáték főbb szerepeit Hahnel Aranka, Csige Ilonka, Pataki Béla és Krémer Jenő játsszák.

Nem szédelgés, Nem ámitás!!!

csak a valóságnak megfelelő tény az, hogy a legjobb minőségű csizmát, cipőt, kalapot, sapkát, fehérneműt, meleg alsó ruházatot és minden e szakmához tartozó cikket a legolcsóbb árban egyedül **Witt Adoif** uri divat, kalap és cipőüzletében Debreczen Piacz-u. 19 sz. (Ranunkel ház) lehet beszerezni. Tessék meggyőződni!!!

Vasárnap este lesz *Géczy István* népszínművének, a „Régi szerető“-nek premierje. Az igazgatóság új jelmezeket készített a darabra. Az új népszínmű a Hortobágyon játszik. A szerző tavaly nyáron két hónap tanulmányozta az ottani szokásokat és vi- seletet. Érdekes reprimé készült a társulat drámai személyzete is. Új betanulással színre kerül Calderon de la Barca „Zalameai bíró“ című 5 felvonásos színműve, melyből kiosztották a szerepeket. A cím- szerepet Makó igazgató játsza. Egyike ez a legjobb szerepeinek. Temesváron, a hol legutóbb játszotta Pedro Crespot, valósággal ünnepezték e jeles alakításáért. Makó igaz- gató a színház jogtanácsosául dr. Varga Lajos ügyvédet kérte fel.

ÜDONSÁGOK.

* **Személyi hírek.** *Puky Gyula* fő- ispán ma Budapestre utazott, a honnan szombaton tér vissza. — *Szavay Gyula* ka- marai titkár és *Grünwald József* segédtit- kár Győrben időznek.

* **A csendőrszárnyparancsnok** **ittben.** Csáky Zsigmond góf, csendőr- szárnyparancsnok, a kerület szolnoki sza- kaszának megvizsgálása után tegnap haza- érkezett Debreczenbe és átvette a szárny parancsnokságát.

* **A jog és pénzügyi bizottság** **ülése.** A jog és pénzügyi bizottság ma délután 3 órakor Vecsey Imre elnöklésével ülést tart. A tárgysorozat az elnökség a következőleg állapította meg: 1. A világi- tási vállalatnak 1903. évi költségeloirány- zata. 2. A Bika szálloda leégett istálló- épületének újból építtetése. 3. A vásárok és nyílt piacok tartása tárgyában kelt szabályrendelet-javaslatra vonatkozó módosítás. 4. Egyéb sürgős, folyó ügyek.

* **Debreczen egészségügye.** Sárváry Gyula dr. tisztifőorvos a köz- igazgatási bizottság tegnapi ülésén Debreczen múlt havi közegészségügyi viszonyáról számolt be. Jelentése sze- rint a közegészségügyi viszonyok szeptember hónapban még kedvezőtlenebbek voltak, mint az azt megelőző hónapok- ban. Grasszált a hörg és bélihurut, azonkívül szórványosan a vörheny és hasihagymáz. Vörhenyben 3, hagymáz- ban 1 haláleset fordult elő. Megviz- gálta az elmúlt hónapban a főorvos az ételmiszer piacot, megfogja viz- gálni az összes elemi iskolákat. Erről szóló jelentését a jövő havi közigazga- tási bizottsági ülésen terjeszti elő.

* **Tanácsülések.** Az október 23-iki rendes városi közgyűlést két teljes tanács- ülésen fogják előkészíteni. Az egyik október 12-ikén délelőtt 11 órakor, a másik pedig 14-ikén fél 11 órakor tartatik meg.

* **Népfelkelők szemléje.** A nép- felkelők katonai szemléje a tegnapi nappal befejezést nyert. Tegnap 172 helybeli és 194 vidéki jelent meg a szemlén. Délután a dohánygyári munkások szemléje folyt le. A szemle vezetését Antal Miklós honvéd- százados végezte.

* **Szüret a Széchenyi-kertben.** A Széchenyi-kert birtokosai vasárnap dél- után ülést tartottak, a melyen elhatározták, hogy a szüretet október 22-én fogják megtartani.

* **A város szervezési szabály- zata.** A szervezési szabályzat félbenmaradt munkáit a városi tanács szerdán délután 3 órakor tartandó ülésén folytatja. Az ülésen Komlóssy Arthur fog elnökölni.

* **Iparosok adófelszólamlásai.** A pénzügyigazgató értesítette az ipartestü- letet, hogy az iparosok adóügyeiben a fel- szólamlások e hónap 15-én kezdődnek. Ugy értesülünk, hogy e felszólamlásokon iparosainkat Tóth Kálmán testületi elnök fogja képviselni.

* **Árvaugyunk állása.** Debreczen árvaszéke, mint Bészler Károly elnök jelen- tette a múlt hónapban 5827 árvát gyámolt. A hónap végével gyámság alatt maradt 5723, gondnokság alatt 90. A gyámpénztárban ez idő szerint több mint egy millió korona árvapénzt kezelnek. A pénztárt az elmúlt hónapban többször megvizsgálták és ott minden rendben találtak.

* **Az októberi városi köz- gyűlés.** Puky Gyula főispán, a köz- igazgatási bizottság tegnapi ülése után tartott szűkebbkörű értekezleten meg- állapította az októberi közgyűlés határ- idejét. A gyűlés október 23-án délután 4 órakor kezdődik és folytatólag tart. Előreláthatólag huzamos ideig el fog tartani, amennyiben az 1903-ik évi költségvetést ezen a gyűlésen fogják letárgyalni.

* **A közigazgatási bizottság az ipartanácsban.** Az 1884. évi XVII-ik t. cz. 175. szakasza értelmében a debre- czeni kereskedelmi és iparkamara kerületé- ben működő ipartanács a közigazgatási bizottságból is kiegészítendő. A törvény intézkedéseinek megfelelőleg a közigazgatási bizottság 1903 szeptember 30-ig terjedő mandátummal tegnap küldötte ki a maga részéről tagokul Mayer Emil gözmalmi igazgatót és Jóna Dániel lakatost, póttago- kul Stieber János cipészt és Szedlák Jó- zsef szabót. Jegyzőül pedig Bereczky Lajos küldetett ki.

* **Debreczen népesedési moz- galma.** Az elmúlt szeptember hónapban Sárváry főorvos jelentése szerint Debre- czenben 117 fi és 106 nő született. Össze- sen 223. Meghalt 61 fi és 93 nő, összesen 124. Házasságra az elmúlt hónapban 32 pár lépett.

* **Meglopott földbirtokos.** Deák István Csapó-utcai földbirtokos tanyájáról januártól május elsejéig ál- landóan lopkodta valaki a különböző terményeket. Nehány métermázsza ga- bona tűnt el mindössze, de Deákot nagyon bosszantotta a dolog s csendőri nyomozást kért. A csendőrség a múlt héten ki is nyomozta a tettest Gyön- gyösi Gábor böszörményi lakos sz mé- lyében, a kinek orgazdája Vékony Mihály és neje böszörményi lakosok voltak. A jómadarak, kik régóta tul- adtak a terményeken, beismerő vallo- mást tettek. Feljelentésük iránt a csend- őrség intézkedett.

* **Legujabb crepp és túll, boik** selyem és csipke színházi escharpok, nyak- kendők, keztyűk, legyezők, csipke gallérok, ruhadiszek jutányos áron beszerezhetők *Bartha Kálmán* üzletében (városház-épület). Egyedárusítás a legkényelmesebb egészségi „Platinum“ vállfűzőkben.

* **Az angol club** könyvtárából ki- kölcsönzött könyveket, különösen Kipling, Haggard és Dickens műveit szíveskedjenek a kikölcsönzők, Komlóssy Miklóshoz az iparkamarába, vagy Bethlen-utca 8. szám haladéktalanul beküldeni.

* **Eljegyzés.** Kótzian Gyula buda- pesti váltó- és kereskedelmi törvényszéki jegyző, eljegyezte Molnár Mariska kisasz- szonyt, Molnár Lukács előnyösen ismert kereskedő szeretetre méltó leányát.

* **A Kondoros és Tóczó szabályozása.** A Kondoros és Tóczó folyók szabályozása régi óhajta máris a debreczeni gazdáknak. Ez az óhajta végre valóra válik, amennyiben az e czélból kiküldött bizottság e hó 29-én délelőtt 8 órakor Aczél Géza elnöklé- sével ülést tart. Az ülésen a vízfolyás szabályozásának részleteit állapítják meg.

* **Adóprés a múlt hónapban.** — Aratás után, mikor a gazda behordta ta- karmányát, a sok fizetni való között jut az adóra is. Faust Elek pénzügyigazgató jelentése szerint legalább Debreczenben jól működött az adóprés. Egyenes adóban befolyt 62,958 korona. Hadmentességi dij- ban 293 korona. Dohányilletékben 113,917 korona. Fogyasztási adóban 25,462 kor.

* **Szüret a Sesta-kertben.** A Sesta-kert birtokosai Szalay István elnökle- te alatt, vasárnap délután ülést tartottak, a melyen elhatározták, hogy az idei szüretet október 22. és 23-án fogják megtartani.

* **Szerencsétlenség a kefe- gyárban.** A Falk-féle kefégyárban tegnap végzetes szerencsétlenség történt, Mátyás Antal fiatal 19 éves laka- tos balkarját a gép szija elkapta és összezúzta. A súlyosan sérült ifjut be- szállították a kórházba, hol dr. Kozma kórházi orvos vette azonnal ápolás alá.

* **Meglopott kereskedő.** Érzéke- nyen megkárosította egy üveges segéd gaz- dáját, a Nyiregyházán lakó André Gyula porcellánkereskedőt. A lopásra csak most jöttek rá, mikor az ifju eltávozott a helyről, hogy katonai kötelezettségének eleget te- gyen. Kiderült, hogy a bűnös segéd körül- belül hatszáz koronaig károsította meg volt gazdáját. A legértékesebb tárgyakat, mint a milyenek a majolika edények is, csomó számban hordta el az üzletből, azonkívül ékszer és más apróságokat. A lopott tár- gyakat a Debreczenben lakó özvegy édes anyjához hordta, a kinél meg is találták mind az utolsó darabig. André, tekintettel arra, hogy kára megtért, a bűnösnek meg- büntetéséről nagylelkűen lemondott.

* **Tengerire éheztek.** Nagyajna Jánosné olajütői szatócsnak csinos kis tengeriföldje van. A tulajdonos nő észre- vette, hogy rájáznak a tengerijére. A tol- vajok — úgy látszik — nagyon megéheztek a tengerire, mert rövid idő alatt körülbelül 40 korona értékű csöves tengerit loptak el a földről. A tolvajokat Sári Julia és leánya személyében nyomozta ki a csend- őrség, kiknél a tengeri nagyrészét is meg- találták.

* **Se pénz, se posztó.** Váltig bossz- szankodott Papp Ferencz borbélysegéd, hogy lemaradt a vonatról, de hát mi volt mást tennie, belenyugodott a változhatat- lauba. Hogy bosszuságát némileg feledje, betért egy utszéli korcsmába, a hol csak- hamar akadt a korcsma vendégei közül nem egy, a ki mellé ülve igyekezett vele felejtetni a történeteket. Meddig mulattak,

Propper Ilona

elegáns fess kalapokkal, előkelő bécsi salonokból szerzett modellekkel áll az őszi és téli idényre a mélyen tisztelt hölgyek rendelkezésére. Tisztelettel kéri a hölgyeket, kegyeskedjenek szükségleteiket divattermékben beszerezni. Biedermann palota emeletén az udvarban feljárt a fölépcsőn.

Gyászkalapoknál nagy raktár.

Tanuló lányok felvételnek.

arra nem emlékszik már, mert mikor magához tért, fényes nappal volt. Zsebe üres volt. A cimborái kifosztották minden pénzétől, sőt még kis táskáját, melyben harmincz korona értékű borbély szerszám volt, sem hagyták meg neki. Busan ballagot a rendőrségre panaszt emelni, a hol megindították a kutatást a mulató jóemberek után.

* **A helybéli székely tá saság** ezennel köszönetét nyilvánítja Kovaliczki Antal, Zimmermann Gyula főreáliskolai tanároknak, valamint Békés Lajos helybéli kereskedő urnak a székely inas fiuk felruházása tekintetében történt nemes adományukért. Egyben e helyen felemlítjük, hogy a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara közelebről 4 székely fiut küldött Debreczenbe, kik különböző mesterségeket fognak itten tanulni.

* **Megzavart nyugalom.** Éjjeli nyugalmából zavarták fel tegnap Makai Ferencz Apaffy-utcai lakost. Már ágyban volt, mikor a háza előtt keletkezett óriási lármára fölébredt. — Megzavart éjjeli álma miatt bosszankodva, felöltözött és kiment, hogy az ott lármázókat csendre intse. Egy huszárörmester hőködött a háza előtt és püfölte a cigányokat, a kikkel bizonyos anyagi differenciái voltak. Makai keményen rászólt a vitézkedő örmesterre, de póruljárt, mert az örmester dühre ellene fordult s a nála levő bottal úgy fejbe vágta, hogy Makai elszédülve bukott be a nyitott kapun. — Tegnap reggel fején hatalmas sebbel jelent meg a rendőrségnél panaszt emelni a bántalmazó örmester ellen.

* **Debreczen a mult hóban.** A közigazgatási bizottság tegnap délután tartotta Puky Gyula főispán elnöklésével rendes havi ülését a városháza nagytermében. Az ülésen első sorban *Simonffy* Imre kir. tan. polgármester számolt be a város mult havi állapotáról. A mult hónapban a jelentés szerint letartóztatott lopásért 1, okirathamisításért 1, rendőri kihágásért 248 egyén. A városból eltolonczoltatott 48, a városon keresztül tolonczoltatott 25. Iparigazolványt 42 izben adott ki a rendőri főkapitányság, a melyből 460 korona folyt be. A katonai létszám volt: Honvéd 568 ember 348 ló, közös 1049 ember 348 ló. A lakosság állami adó fejében befizetett 67,045 koronát. A polgármester jelentését a gyűlés tudomásul vette.

* **A dohányzás haszna.** Annyi minden ártalmas dolgot rábizonyítottak már a dohányzásra, hogy illendő valami jó tulajdonságával megvizsgálni azokat, a kik sehogyse tudnak leszokni erről a káros gyönyörűségről. Azt a jó tulajdonságát már régóta tudják, hogy kannibál nem eszi meg a pipás ember husát, a mit megrontott a nikotin. Ez is valami, ámbar a füstölések ez a haszna bizonyára nagyon kevés dohányos embert vizsgáltak vagy lekésit. De van ezenkívül más is. Egy 1873-ban Amerikában megjelent könyv, a mely a dohány dicséretét zengi, adatok felsorolásával bizonyítja, hogy a pipás emberre nehezebben ragad a járványos betegség, mint a nem dohányosra. A pestis, korela vagy tifusz megkapása ellen megcsülheilen védőszer a dohányzás. A dohányosnak ezt a becses tulajdonságát bizonyítja az, hogy a mióta Európában dohányoznak, a kolera ereje csökkent és még hathatósabban az, hogy az epidémia dühre mindenütt megkíméli a dohánygyári munkásokat, valamint azokat is, a kik a dohánygyár szomszédságá-

ban laknak. Bordeaux-ban 1830-ban a kolera az egész városan dühöngött, csak a dohánygyárból nem szedett egyetlen áldozatot sem. Ettől kezdve Franciaországban, valahányszor korela volt, még az iskolásgyermekek is megengedték a dohányzást. 1888-ban egy olasz doktor, Tassinari pizai orvos, tudományosan kísérletekkel próbálta, ki milyen hatása van a dohányfüstnek a kolera és tifusz bacillusaira. Kísérlet eredménye az volt, hogy a dohányfüstöt száz óráig bírták ki a baktériumok, akkor meg elpusztult benne.

* **Eltűnt hatas.** Az Erzsébet-kávéház tulajdonosa, Fürt Béla még a reggeli órákban negyvenhat koronát adott át egy Leczin János nevű hetesének, hogy azon a pénzen különféle bevásárlásokat eszközöljön. Leczin eltávozott. Elérkezett a délután, az est is, de Leczin még mindig nem tért vissza. Elmaradása miatt nyugtalan gazdája jelentést tett a rendőrségnél, honnan azonnal keresésére indultak. Nem lehetetlen, hogy még az éj folyamán reáakadnak valamelyik csapszékben.

* **Szomszédok véres harca.** Egymás mellett tözsomszédságban van Kovács Imrének és Matkó Mihálynak a tanyája az újföldön, de azért sehogysen tudtak békességben élni. Örökös perpatvar után tegnap már fejszével rohantak egymásnak. Kovács Imre lova volt az oka. A tarlón legelésző ló behatolt a Matkó földjére. Kovács későn vette észre s mikor érte ment, Matkó már várta. Erős szóváltás keletkezett a két haragos közt s Matkó fejszét ragadva Kovács felé sujtott. Az elhajított balta Kovács bal kezét találta, a ki véresen menekült a dühöngő elől. A véres esetnek majd a bíróság előtt lesz folytatása.

* **Nyomorgó családok.** Két szerencsétlen asszony járt benn tegnap szerkesztőségünkben. Az egyik 64 éves öreg anyóka, aki örömmel dolgozna bárhol, de hát bizony mindenütt „öregellik“. Nyomoruságban van, nincs kenyere. Özv. Szabó Jánosné, Juris Juliánna a neve és Nyil u. 36. szám alatt lakik. — A másik asszony Gönczi Istvánné, Damjanich-utca 13. sz. lakos. Férje, ki kenyeret keresne családjának, súlyos betegen fekszik. Három éhező gyermekük van. A szerencsétlenek segélyezésére felhívjuk a nagy közönség szíves figyelmét.

* **Kanyaró-járvány az ohati iskolában.** A belső ohati iskolában tömeges kanyaró eset fordult elő. A tisztí főorvos jelentése alapján a polgármester intézkedett, hogy az iskolát október 7-től zárják be s azt a mátai biztos hivatal fertőtlenítsen.

* **Tegnap halottak.** Az anyakönyvi hivatal tegnap a következő halálozásokat jegyezte be: Szabó Sándor ev. ref. 10 hónapos, Almády Ernő ev. ref. 20 éves, Kovács János ev. ref. 43 éves, Temesvári István ev. ref. 2 hónapos, Sarkadi Erzsébet r. k. 3 hónapos, özv. Vágó Mártonné ev. ref. 61 éves, Lovas Róza ev. ref. 13 hónapos, Bör József ev. ref. 58 éves, Bereczky István ev. ref. 49 éves.

* **A vörös orr ellen.** Nem szerencse, ha piros az orra. A szépséget sem emeli és ezenkívül abba a gyanuba keveri az embert, hogy sok jót nyelt, annak a tüze izzik az orra hegyén. Innen van a régi recept, hogy akinek vörös az orra, igyék addig mig — kék lesz. Pedig az orr kelle-

metlen biborának nem mindig az ital az oka. Bornemissza emberen is megeshetik ez a kellemetlenség, nön is, a ki a szagát se állhatja semmiféle szesznek. Az orvosságot régóta keresik a doktorok, maig se tudták megtalálni. Bruck doktor a Semaine Medicale című orvosi folyóiratban cikket irt erről a betegségről. A baj kétféle lehet: állandó és időleges. Olyan medicinát, a mely az állandó piros orr vörösségét eltüntetné vagy csak enyhítené is, ő se tud, de az ellen a pirosság ellen, a mely időnként festi meg az orr bőré, tsalált hasznos orvosságot. Ez az orvosság — a benzín. A mint a pirosság mutatkozik, egyszerűen benzinbe mártott vattával vagy kézzel kell az orrot borogatni és a vörösség csakhamar elmúlik. Ártó hatása ennek a borogatásnak egy szikra sincs, csak arra kell vigyázni, hogy a bőrön, mikor borogatják, seb vagy karczolás ne legyen.

* **Pénzkölcsönöket jelzálogra,** személyhitelre, hivatalnokok, nyugdíjasok részére. Tőketörlesztéses kölcsönöket 15—50 évre a legolcsóbb kamatra gyorsan kieszközöl Rácz Béla bankirodája Debreczen, Csapó-utca 12. — 23 nagy pénzintézettel létesített összeköttetése módját és reményt nyújt a felvett kölcsön-ügyek feltétlen elintézéséhez.

* **Ebesi-ártézi forrásvíz** (szénsavval telítve) vegytiszta, legjobb, legegészebb, legüditőbb ital, ládáiban házhoz szállítva, félliterenként 4 fillér, szénsav nélküli ivóvíz másfél literes üvegenként 8 fillér. Kapható mindenütt. Főraktár Piacz-utca 7. szám.

FÁVIRATOR.

A kiegyezés válsága.

Budapest, október 6. Apponyi ma délben Szélllel érkezett. A Wiener Abendblatt szerint a király Körbert egy órai kihallgatáson fogadta. Holnap Széll megy hozzá. Az a hír, hogy a miniszterelnökök egyike lemondott — valótlan. A Presse írja. Budapestben érdekes minisztertanács volt. A beavatottak azt mondják, hogy a differenciák nem az önálló vámtarifa, hanem közgazdasági kérdésekben maradtak fenn. Széll különben ma Bécsbe utazott.

Gyilkos és öngyilkos vendéglős.

Bécs, október 6. Fruhgott János vendéglős ma agyonlőtte feleségét, három gyermekét és végül önmagát. Oka zilált anyagi viszonyai. Fruhgott ez előtt mérnök volt. Maridhlfben százezer koronával szállót nyitott. Rosszul ment, ugyanott elődje is tönkre ment. Ma egy hatezer koronás váltót kellett volna kiegyenlítenie, de nem tudta. Reggel a cselédség tört be hozzá s borzalmas jelenet tárult elébök. Az ágyon a házaspár, a kis gyermekágyakban a három gyermek feküdt holtan. A földön fekvő revolver azt mutatta, hogy gyorsan végzett.

A reichsráthot egybehívják.

Bécs, október 6. A Reichsráthot legközelebb összehívják.

Halmágyi Sámuel.

Női és leány felöltők legnagyobb áruházába
Debreczen Piacz-utca 47. sz.

Megérkeztek.

Az őszi és téli ujdonságok női és leány felöltők, blouzok dus választékban.

meglepő olcsó árak!

Szél lemondási hire.

Budapest, október 6. A börzén ma az a hír terjedt el, hogy Szél lemondott. A politikusok ezt a hirt megczáfolták.

Az aradi gyászünnepe.

Budapest, október 6. Arad város közönsége, mint minden esztendőben az idén is ünnepiesen rótt le kegyeletének adóját a tizenhárom vértanu iránt. A szakadó eső dacára óriási közönség gyűlt össze a városházán. Ott voltak a budapesti és polgári egyetemek, a nagyváradi és eperjesi jogakadémiák ifjúságának küldöttjei sok más vidéki küldöttséggel, az összes hatóságok Urbán Iván főispánnal, az összes egyesületek és az aradi iskolák ifjúsága. — A városházáról az ünneplő közönség a gyászlobogós házak között a vértanuk szobrához vonult. A menet élén hat lovas kürtös haladt. A vértanuk szobra előtt ravatal állott, körülötte tizenhárom oszlop naftaláanggal a tetején. A ravatal előtt mondotta a requimet Csák Czirják minorita rendfőnök az összes minoriták segédletével. A dalárdák énekeltek, Bartók Lajos elszavalta ódáját, Varjassy Lajos helyettes polgármester pedig hazafias, lendületes emlékbeszéd kíséretében letette a város koszoruját. A szintársulat koszorúját Csiky László, a budapesti egyetemét Morelli Ferencz tette le. Azután az ünneplő közönség kivonult a vesztőhelyhez, a hol a dalárdák énekeltek és Zilahy Gyula elszavalta Gabányi ódáját, mire a város, az egyetemek, főiskolák, testületek, iskolák és egyesületek megkoszorúzták az obeliszket. Este a színházban diszeladás volt.

Liptómege hazafisága.

Rózsahegy, október 6. Liptómege mai közgyűlésén elfogadták 69 szavazattal 25 ellenében Pozsony megye nemzetiségi törvénymódosítására vonatkozó indítványát.

Zola temetése.

Páris, október 6. Az est nyugodtan telt el. A délután folyamán a rendőrség hat embert tartóztatott le, a kik közül kettőt fogságba tartottak, a többi azonban csakhamar szabadon bocsátották. — Az utóbbiak között van Sztokhinovszki orosz diák, a ki ellen azonban a rendőrség ellen való igaztásért megindítják az eljárást.

Nemzetiségi vármegyék.

Nagy-Szobon, október 6. A vármegye mai közgyűlésén sajnálkozással vették tudomásul a belügyminiszternek a helységnekre vonatkozó rendeletét. Wolf képviselő indítványára szintén sajnálkozással vették tudomásul Pozsony megye nemzetiségi átiratát.

Az amerikai szénsztrájk.

Washington, október 6. Roosevelt elnök meghívására ma délelőtt Root hadügyminiszter, Moody haditengerészeti miniszter, Payne tábornok, Knox attorney-general (az igazságügyi hivatal főnöke) és Wright, a közmunkaügyi hivatal biztosa értekezletre gyűltek össze a Fehérháznál, hogy a bányamunkások sztrájkja ügyében tanácskozzanak. Három órai tanácskozás után az értekezlet elhalasztotta a tárgyalás folytatását. A tanácskozás lefolyásáról semmit sem közölnek.

A francia szénsztrájk.

Lievin, október 6. Mintegy 2500 munkás gyűlést tartott és egyhangulag az általános sztrájk mellett foglalt állást.

Valencienas, október 6. A „sárga bányamunkás szindikátusoknak“ 55 delegátusa egyhangulag elhatározta a munka folytatását és felhívást bocsátott ki, a melyben felszólítják a bányamunkásokat, hogy szükség esetén fegyverrel szálljanak szembe a sztrájkolókkal kísérleteivel.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Csizmatolvaj.** Fekete Imre kisbirtokosnak tanyája van a vágóhid mellett. Ezen a tanyán szolgál régi idő óta Hella József szolgál, a kiből gazdája mindig megbízott. A múlt héten aztán rutul visszaélt Hella a gazdája bizalmával. Fekete új csizmat csináltatott s alighogy kezébe jutott, rá néhány napra eltűnt a csizma. Fekete följelentést tett a csendőrségnél, mely kiderítette, hogy Hella volt a tolvaj, a ki még nem is tudta értékesíteni a tolvajlott jószágot. A tolvaj szolgát feljelentették a járásbírósnak.

§ **Az aranyfülbevaló.** Binai József apafai lakos feleségétől egy arany fülbevalót lopott el valaki. A lopást azalatt követték el, míg nem volt senki a háznál. A csendőrség kinyomozta a tettest Balogh Julia személyében, a ki szomszédja Binaiéknak. A fülbevalót azonban nem találták meg a hűséges szomszédnál, — a kinek ügyében legközelebb törvényszéki főtárgyalás lesz.

INGATLANOK FORGALMA.

Nagy Sándor és neje Balla Julianna veszik a debreczeni 1944 sztkjvben 9798 hrsza. foglalt 537 négyszögöl ujosztású földet id. László Andrástól 200 kor.

Özv. Juhász Józsefné Gombos Julianna veszi a debreczeni 6431 sztkjvben 10147 hrsza. foglalt 8 hold 314 négyszögöl ujosztású földet Dr. Nagy Lajos ügyvédől: 6000 kor.

Kalmár Jánosné Révész Anna veszi a debreczeni 5742 sztkjvben foglalt Csillag-utca 24. sorszámú házat Révész Mihálytól 2400 kor.

Fekete István és neje veszik a debreczeni 1138 sztkjvben foglalt Homok-utca 24. sorszámú házat a debreczeni első takarékpénztártól 3800 kor.

Kompanek József és neje Tóth Ilona veszik a debreczeni 2993 sztkjvben foglalt Homokkert-utca 107. számú házat Hajdu Julianna Bornyi Sándorné és társaitól 6300 kor.

Szilágyi János és neje Tóth Zsuzsanna veszik a debreczeni 5175 sztkjvben foglalt 913 négyszögöl tégláskerti szőlőt a debreczeni első takarékpénztártól 1150 kor.

Kovács Mihály és neje Tömösvári Julianna veszik a debreczeni 4571 és 5453 sztkjvben foglalt összesen 28 hold 69 négyszögöl ujosztású földet Pap Pétertől 19000 koronáért.

CSARNOK.**Az őrangyal.**

Regény.

Irta: **Thán Gyula.**

Folytatás.

Az ünnepély emlékezetes maradt Kápolna lakossága előtt. Mindenki örvendezett azon, hogy ilyen megoldást nyertek a viharos kápolnai napok.

A nagy örömben egészen megelégedtek két emberről, a kiknek büne zavarta fel a hullámokat: Lánczyról és Hortoványiról.

Mi történt ezekkel?

Megadta rá a választ Ottai Döme, a Bogáti család egy jóbarátja, a ki távolról rokonságban is állott a nagyasszonnyal. Ő volt az, a ki a megzavart és meghiusult házasságkötés után Lánczyt egy pillanatra se szalasztotta el szem elől. Ugy gondolkodott, hogy a Bogáti családot most annyira elfoglalja a boldogság, hogy észbe ne juttogorolni a bántalmakat. De ez a bántalom nem maradhat bosszúlatlanul.

Ottai Döme követte Lánczyt és Hortoványit. A boldogságból lesz alkalma kivenni a maga részét. Előbb azonban leszámol a két intrikussal.

— Ez is a boldogsághoz tartozik! — gondolta magában — és lelkesítette az a tudat, hogy ezzel ő fogja tökéletessé tenni a Bogátiak, sőt az egész kápolnai lakosság örömét, nyugalmát és boldogságát.

Folyt. köv.

A tűzpróba.

— Regény. —

(Folyt.)

Erre Gáspár megfordult s a mint ez embert, a ki utjában eképp föltartóztatá, megpillantotta, elsápadt s bármely megrögzött gonosztevő volt is, nem tudá ijedelmét rögtön elfojtani.

A kérdéses egyén megjelenésében mi sem volt olyan, mi félelmet idézhetett volna elő, mert nyomorultabb alakot keresve sem igen lehetett volna találni. A csipős hideg dacára alig voltak ez ember tagjai némi csekély ronggyal elfödve, rut, arcához tapadt bőre s kiálló pofacsontjai a végelszegényedést jelezték.

Csupán a mélyen üregükben csillogó fekete szemek tanuskodnak az életről, minden egyéb e nyomorult halottat mutatott. Valóban gyötrelmes erést keltett látása, annyival inkább, mert öltönye szét foszlott darabjainak anyaga és szabása egykori jólétre gyanítottak. A betört és szalag nélkül viselt kalap, mely már alakját is rég elveszté, különösen visszataszító benyomást okozott.

Haladás és takarékoság

megteremtéséhez új emberek, új szokások, új üzlet, új áruk és sokat megtekinthető olcsó **Asztalos József** áruháza eszerint árak szükségesei van berendezve. Nagy halmaz őszi szövetek 27 krtól 5 frt 50 krig, mintázott divat bársony 47 kr, selyem paplan 6 frt, nagy klott paplan 3 frt 75 kr. Küri flanel 15 kr. 1 vég 23 m. jó siffon 5.25, 1 vég verseny vászon 5.65, 1 vég sodrott erős szálu Panonia vászon 6.10 Posztó minden színben 35 kr. 1 készlet, 2 ág s 1 asztalterítő 4 frt 75 kr. Minden 30 koronát tevő vásárlás után (még ha részletekben is) egydiszkótésü könyv díjmentesen. **Debreczen, Kossuth-utca 4.**

— Ejha! Trehern ur — szolt az idegen, csakhogy valahára rátaláltam!... Hol van nővére Nelly asszonyság?
 — Ah, Károly ön az? Honnan a poklóból kerül ön ide?
 — Ön kétségkívül rettenetesen örül, hogy engem lát? No hogyne — válaszolt gunyosan a férfi, kit Gáspár Károlynak nevezett. Azonban ön még nem válaszolt a kérdéseimre: hol van Nelly?
 — Tegyük föl, mintha azt mondtam volna önnek, hogy — nem tudom!
 — Becsülemre, Károly, ön e reggel nem nagyon udvarias.
 — A kétségbeesett ember nem sokat ad az udvariasságra — Akarja vagy nem akarja ön kérdésemet nővére vonatkozólag kielégíteni.
 — De hát mi köze önnek ő hozzá?
 — Látni akarom őt.
 — Igen, de hátha Nelly nem akarja önt látni?
 — Oh igen? akar biz ő.
 — Hogy tudja ön ezt bizonyosan?
 — Egyszerűen úgy, hogy ő őrizkedni fog vonogatózni!
 — Ah, ön tehát fenyegetőzik is?
 — Nem fenyegetés kérdése ez, hanem élet-halál kérdése! Igy el kell vesznem — nekem pénz kell!
 — Oly rosszul állanak ügyei Károly?
 — Kérdé Gáspár, miközben két öt dolláros bankjegyet vevén ki tárczájából, azt az idegennek átnyújtá.

(Folyt. köv.)

Üzlet áthelyezés!

A légszuszgyár mellett 20 évig fenn állott épületfa telepem forgalma a vasut áthidalása által, meg lévén nehezítve, m. t. vevőim kényelmére való tekintettel,

üzletemet

Hatvan-utca végére közvetlenül a nánási vasut-pályaudvara mellé, a városból jövet jobbra, eddigi főktelepem helyére tettem át.

Ezt mindennemű kemény- és puha, épület- és asztalos faanyagokkal, papír fedő lemezzel, carbolineummal ujonnan dusan felszereltem, úgy hogy bármilyen igénynek képes vagyok eleget tenni. — Hozzáteve, hogy

árjegyzékemet 10 százalékkal lejjebb szállítom.

Kérem a m. t. vevőimet és a n. é. közönséget, hogy minél számosabb b. megbízásaikkal, úgy mint ott, itt új helyemen is engem megtisztelni sziveskedjenek.

Tisztelettel:

STARK MÁRTON.

Mandel Kornél

divat-szövet és szabókellékek raktára

Debreczen, Piac, a főtözsde mellett.

Értesíti a nagy közönséget, hogy raktárát dusan felszerelte

angol-divat szövetekkel, melyet a legolcsóbb árak mellett árusít.

SZINLAP.

Ma kedden „C” bérletben harmadszor:

Lotti ezredesei

Énekes bohózat 2 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Tom Dawentry, piskóta gyáros	— — — Nagy Dezső.
Harriet, a felesége	— — — Havasi Szidi.
John Dickson, szabó	— — — Krémer Jenő.
Kitty, a felesége	— — — Krémerné Lili.
Ramajanah, a namlahi rájah	— — — Szilágyi Aladár.
Lotti, nemzetközi diseuse, chanteuse, danseuse és exentrique színésznő	— — — Felhő Rózsi.
Barlei, egy „tarka szinpad igazgatója	— — — Sebestyén Géza.
Mister Moorland, zongorás	— — — Vagi Henrik.
Fox, táborok	— — — Farkas Béla.
A főpinczér	— — — Virágháty Lajos.

Holnap, szerdán „A” bérletben:

FERNANDE

Szinmű.

Festő művész!

Kiss Gusztáv

már ismert festőművész, műtermét újra megnyitotta, hol a legtökéletesebb kivitelben készít a T. megrendelőinek részére, egy kréta rajzokat, mint olaj-festményeket. Lakása: Jókai-utca 16. Megrendelések Blattner Gyula főtéri üzletében is eszközölhetők.

Kréta rajz 4 frt.

Olaj-festmény 20 frt.

Őszi férfi öltönyök!

Jó chewiot öltöny	16 kor.
Kitűnő kangarn öltöny	19 "
Valódi zsolnai öltöny különféle újdívatu színekben	27 "
Egész finom kangarn öltöny újdívatu oldalzsebekkel	29-32 "
Különlegesség a legfinomabb francia kangarnból.	36-40 "

Óriási választék téli kabátok, lovagló nadrágok, háló kötösök stb. mindennemű különlegességekben.

Külön mérték szerinti osztály.

Telefon 175. sz. Képes árjegyzéket bérmentve küldök. Telefon 175. sz.

Marhasó

(Denaturált)

gazdálkodók

részére egyedüli elárusítás

Térei József cég utódánál.

petróleum, festék és zsiradék üzletében.

Debreczen, Hatvan-u. 13. sz.

Megérkeztek

a legújabb

női ruhaszövetek, francia flanelek, mosó velezek, szőnyegek

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai

vászon, készfőhőnemű raktárába.

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Sok pénzt

takaríthat meg mindenki, — ha

férfi-, fiu- és gyermek ruha

szükségletét — jó ízléséről és olcsóságáról hírneves

FRANK REZSŐ

Debreczen legnagyobb férfi-ruha áruházában a „Bika” szálloda mellett szerzi be, hol most az idény beáltával a legújabb divatu ruhák óriási választékban állanak a n. é. közönség b. megtekintésére. Ezen óriási vállalat készlete tulnyomó részét

saját műhelyében

a legjobb helybeli magyar munkásokkal készítetteti, mégis a sok reclámra szoruló külföldi gyárakból hozatják, úgy kitűnő minőségre, mint czegeket, kik összes áruikat feltűnő olcsóságra nézve külföldit könnyen tulszárnyalja.

Áruházam készletéből bátor vagyok néhány ezikkel kiemelni

Fiu öltönyök!

13-tól—17 éves növendékek részére.

Jó viselő öltöny	11 kor.
Különféle jó chewiotból	14 "
Valódi zsolnai lodenből, többféle divatos színben	17-20 "
Finom őszi kangarnból	20-25 "

Gyermek ruhák!

3-tól—12 éves gyermekek részére.

Őszi kétsoros chewiot	6 kor.
Nagyon tartós loden	8 "
Valódi zsolnai loden és chewiotból	10-11 "
Különlegességek díszes kivitelben	10-14 "

TOLNAI DÁNIEL czipő áruházában

DEBRECZEN,

Főtér 49. szám, a főpostával szembe.

Óriási választékban megérkeztek az őszi és téli idényre mindenféle női-, férfi- és gyermek czipők,

Legjobb minőségű árak! Leszállított olcsó árak!

Apró hirdetések

Díja 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér; vastagabb betűkből nyomtatott szó 4 kr., 8 fillér.

Levélbeni tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beküldetik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Tüzifa ügynököt keresek ki már ily minőségben volt alkalmazva előnyben részesül. Czim a kiadóban.

Jó házi koszt, lakás kapható jutányos áron özvegy nőnél Timár-utca 14.

Csaladi használatra egy jó karban levő zinger gép 18 frtért eladó. Móricz telep 20.

Lakás modern 4 szobás kényelmes, mellékkelhelyiségekkel, fürdőszobával, vízvezetékekkel kiadó. Piacz-u. 71. Értekezhetni a butor üzletben

Battyányi-utczán, 8-ik szám alatti ház ondódi földjével, vagy anélkül, valamint a régi Rabkert melletti majorsági földön levő nagy magtár eladó. Értekezhetni Vadon Sandor ügyvédi irodájában, Deák Ferencz-utca 15. szám alatt.

Kiadó november egytől, de már október közepén elfoglalható, szép új lakás, 3 nagy utcai szoba és nagy ebédlő parkettel, előszoba, fürdőszoba vízvezetékekkel, nagy üveg folyosó és udvari szobával légszuszabvevezetéssel, felső konyha és mellékkelhelyiségek, pinczék és egész udvarral és jövizű kuttal együtt. Péterfia utca 9. sz.

Trafik üzlet elutazás végett azonnal átadó. Czim a kiadóban.

Két utca szoba butorozva kiadó. Hunyadi-utca 17. sz.

Házi koszt kapható Peregyes utca 18 szám alatt.

Haszonbérbe keresek 400-500 holdig levő földet. Értekezhetni: Ajtó-utca 8.

A halápon 44. sz. alatt eladó egy kazal tuskó.

9-és fél nyilas tanya föld eladó a Szepesen. Értekezhetni: Ajtó-utca 8.

Utcái lakás négy szobás mosókonyhával jó vízzel november 1-től kiadó. Csokonai-utca 13. sz.

Szegedi paprika nagybani rak-tár Debreczenben, Lindenfeld J. Jenő, Városház-u. 2.

Uj zongora függönyök, garnitúra és egyéb butor darabok elutazás végett azonnal eladók. Főtér 41. emeleten hátul, ugyanott esinosan butorozott szoba teljes ellátással is kiadó.

Hol szerezhetjük be a legfinomabb szag-nélküli csillár petroleumot 14 krajczárért. Csakis Fazekas Kálmán festék és petroleumüzletében. Hatvan-u. 4. sz., Koszorus-ház.

Himzett szél és betétek 5 krtól feljebb nagy választékban, ó kötő szintarpamutok, gyapju pamutok beszerezhetők MÁRTON GYULA divat és rövidáru üzletében, Bika szálloda mellett.

Petroleum de nem a féle galicziai csillár ezimen elnevezett, hanem valódi 2-és 3 cillagos fiumei kristály tiszta a legolcsóbban csakis Térei utóda ezégnél kapható, hol házhoz szálitva is megrendelhető: Hatvan-utca 13. Hochfelder ház.

Bevásárlási utamról hazaérkeztem. Ajánlom az összes őszi és téli árukat minden féle női- és férfi divat kelmék, kész női feltöltök gallérok férfi-, fiu- és gyermek öltönyök, téli kabátok. Vászón, kanavász, schiffon és grádlík, ágy és asztalterítők, szőnyegek, férfi- és női fehérművek. Tükrök, képek, és zenélő automaták. Havi, vagy heti részletfizetésre bámulatos olesón szerezhetők be. Kaiser Salamon, Hatvan-utca 2. szám alatti üzletében.

Haszonbérlet.

H. Nádudvaron, Kaba vasuti állomáshoz közel, gazdasági épületekkel és lakással ellátott

ezer kis holdas birtok

melynek egyik fele a „Bojáron“, másika a „Sóstelken“ fekszik, 1903. év őszétől haszonbérbe adatik.

Érdeklődők részletes felvilágosítást Dr. Igaz Pál békési ügyvédtől nyerhetnek.

Több száz vég meglepő jó minőségű jó mosó Barchet

tr. 21 kr.-ért.

Mosó bársonyok óriási választékban

tr. 75 kr.-ért

kaphatók

Bosznay J. és Társa

divatáruházában, Kossuth-u 5.

Legolcsóbb és legnagyobb Czipő-áruház Neumann Testvéreknel

a Tisza-palotában.

Van szerencsénk a m. t. vevőközönség becses figyelmét felhívni dusan felszerelt, házilag készített férfi női és gyermek

cipők, csizmák egyszintén ujjonnan érkezett divatos férfi és fia **kalapok,**

valamint más uridivat cikkek nagy raktárunkra, mely cikkek feltűnő olesó árakban bocsájtjuk jelenleg a t. vevő közönség rendelkezésére.

Kérjük szives meggyőződését.

Tisztelettel:

Neumann Testvérek.

Vasutasok és vaggongyári munkások figyelmébe nagy választék saját készítésű férfi csizmákból.

Debrezenben kapható: Csanak József, Gerebny Fülöp, Utóda, Kontsekc. Gáza és Komlóssy Lajos urak üzletében.

Jamaicai Nectár

1/2 és 1/4 eredeti palaczkokban

Eredeti töltésű az

A. A. Baker & Co
London E. O.

KEIL-LAKK

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.
1 nagy palaczk ára 1 frt. 35 kr. -- 1 kis palaczk ára 68 kr.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő szer keménypadló számára. 1 köcsög ára 60 kr

Fehér „Clasur“-fénymáz

Legjobb szer mozdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujjonnan befestésére. 1 doboz ára 45 kr.

Mindenkor kaphatók: SZENT-KIRÁLYI TIVADAR ezégnél Debreczenben.

Orosházi házi kenyér sütőde

október 5-én megnyilt.

Sütőde: Piacz-utca 79.

Főlárusítás: Simonffy u'ca 2. Városi bérház a hegesarnokka' szembe